

11120-10-D

WYKŁAD SPECJALIZACYJNY 2. CZY WIEMY CO TO SĄ LICZBY NATURALNE?

ECTS: 3

SPECIALISING LECTURE 2. DO WE KNOW WHAT THE NATURAL NUMBERS ARE?**TREŚCI WYKŁADÓW**

Syntaktyka i semantyka logiki pierwszego rzędu. Filtry i ultrafiltry. Produkty filtrowane algebr. Twierdzenie Łosia. Elementarna równoważność algebr. Konstrukcja niestandardowego modelu arytmetyki pierwszego rzędu i podstawowe własności tego modelu. Aksjomat nieskończoności i aksjomat regularności. Konstrukcja liczb naturalnych na gruncie teorii mnogości i jej fundamentalne własności. Zbiory skończone i nieskończone. Refleksja końcowa: „wiemy, czy nie wiemy?”.

CEL KSZTAŁCENIA

Wskazanie na jakie trudności napotykamy, gdy próbujemy formalnie opisać fenomen liczb naturalnych. Nieadekwatność opisu w języku logiki pierwszego rzędu wynika z ograniczonych możliwości tego języka, natomiast konstrukcja wewnątrz aksjomatycznej teorii mnogości nie w pełni oddaje najgłębsze intuicje. Decyzję odnośnie odpowiedzi na tytułowe pytanie pozostawia się indywidualnej decyzji każdego ze słuchaczy.

OPIS EFEKTÓW KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO OBSZAROWYCH I KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA

Symbole efektów obszarowych X1A_W01, X1A_W02, X1A_U01, X1A_K01.

Symbole efektów kierunkowych K_W01, K_W03, K_W06, K_U02, K_U04, K_K01.

EFEKTY KSZTAŁCENIA**Wiedza**

W01 - zna wybrane pojęcia i fakty związane z syntaktyką i semantyką logiki pierwszego rzędu oraz z teorią modeli (K_W06) W02 - odróżnia język przedmiotowy od metajęzyka oraz teorię od metateorii (K_W03, K_W06) W03 - ma ogólne pojęcie o aksjomatycznym ujęciu podstaw matematyki (K_W06) W04 - rozumie zalety, jak i ograniczenia aksjomatycznej teorii mnogości (K_W06)

Umiejętności

U01 - w ramach dyskusji prowadzonej na wykładzie opanowuje umiejętność przeprowadzania wybranych „rachunków”, związanych z syntaktyką i semantyką logiki pierwszego rzędu (K_U02, K_U04)

Kompetencje społeczne

K01 - ma świadomość, że każda metoda naukowa (także matematyka – wzór formalnej precyzji i nieoceniony język opisu rzeczywistości) ma swoje ograniczenia (K_K01, K_W01) K02 - zna ograniczenia własnej wiedzy i rozumie potrzebę dalszego kształcenia (K_K01)

LITERATURA PODSTAWOWA

1) Kazimierz Kuratowski, Andrzej Mostowski, 1971r., "Teoria mnogości", wyd. PWN Warszawa. 2) Andrzej Grzegorzczak, 1971r., "Zarys arytmetyki teoretycznej", wyd. PWN Warszawa.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1) C. C. Chang, H. J. Keisler, 1973r., "Model Theory", wyd. North-Holland Publishing Company, 2) M. M. Chwietczuk, 2007r., "Czy wiemy co to są liczby naturalne? Praca magisterska", wyd. Wydział Matematyki i Informatyki UWM, Olsztyn, 3) M. Wolanowski, 2005r., "Twierdzenie Łosia i niestandardowe modele arytmetyki. Praca magisterska", wyd. Wydział Matematyki i Informatyki UWM, Olsztyn.

Przedmiot/moduł:

WYKŁAD SPECJALIZACYJNY 2. CZY WIEMY CO TO SĄ LICZBY NATURALNE?

Obszar kształcenia: nauki ścisłe

Status przedmiotu: Obligatoryjny

Grupa przedmiotów: D-przedmiot specjalizacyjny

Kod ECTS: 11120-10-D

Kierunek studiów: Matematyka

Specjalność: Wszystkie specjalności

Profil kształcenia: Ogólnoakademicki

Forma studiów: Stacjonarne

Poziom studiów/Forma kształcenia: Studia pierwszego stopnia

Rok/semestr: III/6

Rodzaje zajęć: Wykład

Liczba godzin w semestrze/tygodniu:

wykłady: 30/2

Formy i metody dydaktyczne

wykłady: Wykłady, w których istotną rolę pełni dyskusja ze słuchaczami (W01, W02, W03, W04, U01, K01, K02)

Forma i warunki zaliczenia: Zaliczenie/Zaliczenie pisemne. Do otrzymania oceny dostatecznej wystarczy znajomość definicji pojęć oraz treści lematów, twierdzeń i wniosków. Aby uzyskać lepszą ocenę należy znać dowody wybranych lematów, twierdzeń i wniosków.

Liczba punktów ECTS: 3

Język wykładowy: polski

Przedmioty wprowadzające: Wstęp do logiki i teorii mnogości (pierwszy rok studiów).

Wymagania wstępne: Podstawowe wiadomości z teorii mnogości. Mile widziana jest znajomość elementarza logiki pierwszego rzędu (ale nie jest to konieczne).

Nazwa jednostki organizacyjnej realizującej**przedmiot:**

Katedra Algebry i Geometrii

adres: ul. Słoneczna 54, , 10-710 Olsztyn

tel. 524 60 48

Osoba odpowiedzialna za realizację przedmiotu:

dr hab. Andrzej Orlicki, prof. UWM

Szczegółowy opis przyznanej punktacji ECTS - część B

WYKŁAD SPECJALIZACYJNY 2. CZY WIEMY CO TO SĄ LICZBY NATURALNE?

ECTS: 3

SPECIALISING LECTURE 2. DO WE KNOW WHAT THE NATURAL NUMBERS ARE?

Na przyznaną liczbę punktów ECTS składają się :

1. Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:

- Wykłady	30,0 godz.
- Konsultacje	15,0 godz.
	45,0 godz.

2. Samodzielna praca studenta:

- Przygotowanie do zaliczenia	15,0 godz.
- Przygotowanie do wykładów	15,0 godz.
	30,0 godz.

godziny kontaktowe + samodzielna praca studenta OGÓŁEM: 75,0 godz.

1 punkt ECTS = 25,00 godz. pracy przeciętnego studenta,

liczba punktów ECTS = 75,00 godz.: 25,00 godz./ECTS = **3,00 ECTS**

w zaokrągleniu: **3 ECTS**

- w tym liczba punktów ECTS za godziny kontaktowe z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego - **1,80** punktów ECTS,

- w tym liczba punktów ECTS za godziny realizowane w formie samodzielnej pracy studenta - **1,20** punktów ECTS.